

De Gong

februari 2022 Nr. 1

Agenda

23 februari	Lezing over gevelstenen in Zwolle, door Marcel Overmars	pag. 3
? maart:	Jaarvergadering	pag. 3
21 april	bezoek aan museum Oud Keukengerei In Olst	pag. 4
15 mei	Rondwandeling in Zwolle langs gevelstenen	pag. 4

Anton Cramer, voorzitter tel: 06 577 111 91

secretaris vacature

Corri Kwakkel, penningmeester tel: 06-33134313

Ria ter Haar, algemeen bestuurslid

Bankrekening nummer:
NL68 TRIO 0197673465 t.n.v. Nivon afdeling Zwolle

Email zwolle.nivon@gmail.com

**Hebt u een bijdrage b.v. een verslag van een activiteit, een tip,
een vraag of iets dergelijks, laat het ons dan weten via
zwolle.nivon@gmail.com**

*De nieuwsbrief "De Gong" wordt door ons verstuurd naar de ons
bekende email adressen van de leden van afdeling Zwolle. Ook naar
een aantal belangstellenden en relaties.*

*Wanneer u "De Gong" niet meer wilt ontvangen, stuur dan een email naar:
zwolle.nivon@gmail.com*

De Gong

februari 2022 Nr. 1

Licht tegen donker

*Licht dat wil ingaan
tegen donkere nachten
tegen duistere machten.
De morgen breekt aan.*

*Toen de zon aan de slag kwam
ging het donker verdwijnen
mocht de aarde verschijnen.
Dat begon met de zon.*

*Kijk dan en zie maar
maak het licht levend
word zelf lichtgevend
voor jezelf en elkaar.*

Karel Eijkman

≈

We kunnen weer activiteiten organiseren.

Bij een activiteit binnen wordt er naar het groene vinkje gevraagd van de QR code of een uitgeprinte versie.

Bij verplaatsing is het dragen van een mondkapje verplicht.

De regels kunnen veranderd worden.

Gevelstenen

Lopend door het centrum van Zwolle ontdek je hoe mooi die binnenstad is. Hoeveel herinneringen aan vroeger bewaard zijn gebleven. Het kan een prachtig gevormde daklijst zijn of een rijk ornament, waar je voor blijft stilstaan. Het kan ook een gevelsteen zijn, zoals bijvoorbeeld 't untien aan de Grote Markt of 't Veer Schip op Utrecht aan de Thorbeckegracht. Het zijn niet zomaar gevelstenen: ze hebben een verleden.

Marcel Overbeek neemt ons op 23 februari mee tijdens een PowerPoint presentatie van Zwolse gevelstenen. Hij toont ze ons en vertelt de bijbehorende verhalen.

Marcel was vaker onze gids. Al eerder kregen we een boeiende inleiding en hebben met hem gefietst of gewandeld langs Zwolle's industrieel erfgoed, door straten met gebouwen in Jugendstil architectuur, terwijl een andere keer de nadruk lag op huizen in Amsterdamse School bouwstijl.

Met dit nieuwe onderwerp – gevelstenen- laat hij ons zien dat Zwolle niet alleen rijk is aan grote, maar dat hier ook veel kleine "parels" te vinden zijn.

Wanneer:	woensdag 23 februari
Waar	wijkcentrum Bestevaar
Tijd	20.00 uur
Kosten	€ 3 voor Nivon- en € 5 voor niet-Nivonleden
Attentie	geldige QRcode verplicht

Deze avond krijgt een vervolg op zondag 15 mei. Met als gids Marcel Overbeek maken we dan een Zwolse gevelstenen wandeling.

In maart wordt je de jaarvergadering gehouden. In de volgende Gong De agenda en de datum.

Donderdag 21 april 2022 om 14.00

uur tot ongeveer 16.00 uur

Bezoek: Museum Oud Keukengerei,
achter de woonboerderij aan de Kleistraat 5A in Olst

Er zal door de eigenaar Frans Jansen een lezing met rondleiding worden gehouden, die afgesloten wordt met koffie of thee.
De toegang is gratis maar er zal een bijdrage worden gegeven door Nivon Zwolle. In verband met de heersende coronamaatregelen kunnen alleen personen met een QR-code deelnemen.

Frans Jansen is zijn hele leven gefascineerd geweest door gebruiksvoorwerpen. Als kind wilde hij al weten hoe gereedschap in elkaar zat en hoe het werkte. Hij richtte zich daarbij vooral op keukenspullen. Later heeft die fascinatie zodanige vormen aangenomen dat zich nu achter de woonboerderij dit kleine, intieme Museum Oud Keukengerei bevindt.

Er zijn daar voorwerpen te zien die gebruikt werden vanaf 1900 tot nu aan toe en al die voorwerpen hebben een verhaal, dat hij graag met de bezoekers wil delen.

Opgave voor 14 april 2022 bij Alida Geradts, tel. 4605063 of 06-44184791

Zondag 15 mei

Rondwandeling in Zwolle langs gevelstenen onder begeleiding van Marcel Overbeek.

Nieuws van de Wandelgroep.

Beste wandelaars

Op zondag 13 februari gaan we weer wandelen. Dit keer een rondwandeling in Dalfsen van ongeveer 9 km.

Informatie bij Ada, 06 54788424,

Nieuws van de Museum groep.

Woensdag 2 maart gaan we naar het Drents museum in Assen waar een tentoonstelling is over Frida Kahlo.

Wilt u een keer mee met de groep, laat het dan weten aan Petra Aukema, tel: 038 4543494.

Geschiedenis van Het Hunehuis te boek gesteld

Op en rond de Havelterberg zijn uitzonderlijk veel sporen te vinden uit de hele bewoningsgeschiedenis van Drenthe. Het bijzondere is dat hier sprake is van een doorlopende tijdlijn vanaf de jagende Neanderthalers tot in de huidige tijd, waarbij uit elke bewoningsperiode sporen terug zijn te vinden in het gebied. Cultuurhistorisch gezien, kent het gebied een extreme 'gelaagdheid'. Het lijkt niet toevallig dat drie voor Drenthe belangrijke archeologen (A.E. van Giffen, H.T. Waterbolk en G.H. Voerman) juist uit dit gebied afkomstig zijn.

Als gevolg van de grote variatie in de natuurlijke omstandigheden is het gebied al vroeg in onze geschiedenis door mensen bewoond. De aardkundige kenmerken hebben ervoor gezorgd dat we hier te maken hebben met een van de oudste cultuurlandschappen van Noordwest-Europa. De oudste vondst dateert uit de vroege (**is oude**) Steentijd (50.000 v.Chr.).

Er zijn echter veel vondsten afkomstig uit de periode waarin rendierjagers rondtrokken in een toendra-achtig landschap (vanaf 13.000 jaar geleden). In de nabije omgeving zijn veel bewoningssporen aangetroffen uit de midden-Steentijd (10.000 - 7000 jaar geleden), een periode waarin men voornamelijk leefde van visvangst, jacht en het verzamelen van wilde vruchten.

hier

De meest spectaculaire overblijfselen dateren uit de jonge Steentijd (7000 - 4000 jaar geleden) en dat zijn de hunebedden met de nummers D53 en D54. De steenhopen waren ooit bedekt met een aarden heuvel en werden opgericht door mensen die behoorden tot de zogenaamde Trechterbekercultuur; in de volksmond ook wel 'de hunebedbouwers' genoemd.

Tegen dat préhistorisch decor met de Hunebedden als opvallende oudste monumenten van ons land, bouwden de jonge AJC'ers in de zomers van de jaren twintig van de vorige eeuw, hun tentenkampen op. Ze kampeerden boven op de Havelterberg op een stuk vlak terrein, zo vertelde Wim van der Wijk in zijn boeiende dia lezing. Deze kampementen betekenden de prelude voor de bouw van een permanent kamphuis op die plek. Het was het derde huis van de AJC, na achtereenvolgens de Paasheuvel en het Rode Valkennest in Vierhouten. Doorslaggevend was het argument 'de 'groeiende betekenis van ons zomerwerk duldt geen langer wachten' en dat nog wel in de 'broeiende tijden' van de jaren dertig met als verontrustende ontwikkeling de grote overwinning van de NSDAP in Duitsland. * . Het echtpaar Molendijk is niet los te zien van de grote ontwikkeling die het vroegere kamphuis in de loop van de jaren heeft doorgemaakt, met dank aan de echtelieden. In 1939 ging het AJC Kamphuis over naar het Instituut voor Arbeidersontwikkeling en werd daardoor een onderdeel van de SDAP-. Het werd gebouwd voor de arbeidersjeugd tot 18 jaar. Op 18 juli 1930 werd het huis geopend in aanwezigheid van een (IvAO}, dat zich richtte op, de scholing en vorming van de arbeiders. In de daarop volgende oorlogsjaren werd het terrein nogal eens zwaar gebombardeerd door de geallieerden vanwege de aanwezigheid van de Fliegerhorst met de daarbij behorende vliegtuighangars, de FLAK en andere gebouwen. Pas eind 1942 werd met de aanleg van een derde nieuw vliegveld begonnen te Havelte in Zuidwest-Drenthe. Ten oosten van Steenwijk en ten noorden van het Drentse Havelte liggen her en der verspreid nog resten van het eens zo machtige *Fliegerhorst* Havelte. Een Fliegerhorst was in de terminologie van de Luftwaffe een groot vliegveld dat volledig was uitgerust voor alle soorten vliegtuigen. Tussen de bossen en heidevelden liggen nu nog opgeblazen bunkers,

een ondergegraven communicatiebunker onder een kinderspeelplaats in een naoorlogse woonwijk, een waterput voor de brandweer en huizen gebouwd in "Heimatschutzstil" waar de voormalige ingang van het vliegveld was. Een 1400 meter lange bij 80 meter brede, oost-west liggende start- en landingsbaan eindigt tegenwoordig op een golfterrein. De door de Duitse bezetter aangelegde baan ligt net ten noorden van de naoorlogse wijk De Meerkamp in Havelte. De bommen die door de Duitsers waren ingegraven in de baan om die te kunnen opblazen wanneer zij overhaast zouden moeten wegtrekken, werden pas begin jaren '90 van de vorige eeuw verwijderd. Er staan tegenwoordig bosschages en bomen op. Voor de aanleg van de wijk zijn er tientallen tonnen onontpofte bommen geruimd door de Explosieven opruimingsdienst .

Vanaf oktober 1942 heeft de Duitse bezetter een compleet geoutilleerd vliegveld voor alle vliegtuigtypen, een Fliegerhorst, gebouwd op 600 hectare grond of 900 voetbalvelden groot op de Drentse heide bij Havelte. Vierduizend dwangarbeiders of contractanten, 20 miljoen gulden, een zelfde aantal klinkers en 10 km smalspoor werden ingezet. Geld, moeite noch arbeidskrachten werden gespaard. Na de oorlog werden 36 locomotieven en 745 kieplorries op het terrein aangetroffen.

Er werd meer dan 80 km loopgraaf gegraven. Circa 30 Flak stellingen en mitrailleurnesten werden aangelegd. Twintig hangars, 51 onderkomens en 15 autoboxen werden gebouwd. De militaire aanwezigheid varieerde van 150 tot 700 man. Alle gebouwen waren aangesloten op riolering, destijds een noviteit in die tijd.. Ook de strijd tegen de komst van het COT (compagniesoefenterrein)in Havelte ligt velen nog vers in het geheugen. Het was een spannende periode met verzet, demonstraties, regeringsbesluiten, parlementaire acties, kortom het Hunehuis lag middenin de vuurlinie. De acties leken vruchteloos, tot de val van de Berlijnse Muur. Er ontstond een nieuwe situatie, ook mede door een landelijk breed gedragen protest, de fameuze Elf Dwaze Plannentocht, te beginnen bij het Hunehuis. Eind december 1994 tekende zich binnen de regeringspartijen een meerderheid af tegen de inrichting van het COT, waarna het kabinet het plan definitief afwees.. Het Hunehuis was definitief gered. Het huis vierde in 1990 in alle gemoedsrust zijn 60-jarig bestaan met een bevlogen betoog van Martha Molendijk, waarbij de terugkeek op de eerste jaren van het voormalige Kamphuis. Ondanks bestuurlijke problemen ging het Hunehuis wel met de moderne tijd mee en daar bleef het net bij. In 2001 traden Henny van Vilsteren en Tilly Spuessens aan respectievelijk als nieuwe voorzitter en secretaris van het Hunehuis. Een duo dat van wanten wist, want niet lang daarna vonden er al serieuze gesprekken plaats over nieuwbouw. Henny van Vilsteren bleek inzicht te hebben in de bouwprocessen en was natuurlijk een welkome versterking van de nieuw gevormde bouwcommissie. Het bouwplan behelsde onder meer een nieuw gedeelte met 2 slaapvleugels, een sedumdak en een centrale ontvangthal, in totaal 750 vierkante meter nieuwbouw. Vanaf dat moment ging het snel. Hoewel de Banjaert en het Koos Vorrinkhuis dezelfde plannen hadden, werden de nieuwbouwplannen van het Hunehuis goed gekeurd. Eindelijk na 40 jaar .kon de lang gekoesterde verbouwing van start gaan. Op zaterdag 15 mei 2004 was de feestelijke heropening een feit, een dag om nooit te vergeten, zo vinden de direct betrokkenen nu nog. Het Hunehuis klaar voor de 21ste eeuw!

Het boek "Krabbels uit het Hunehuis" van Makkerhuis tot Monument 1930-2015 van Wim van der Wijk, is niet meer verkrijgbaar. Wel werkt hij aan een goedkopere editie..